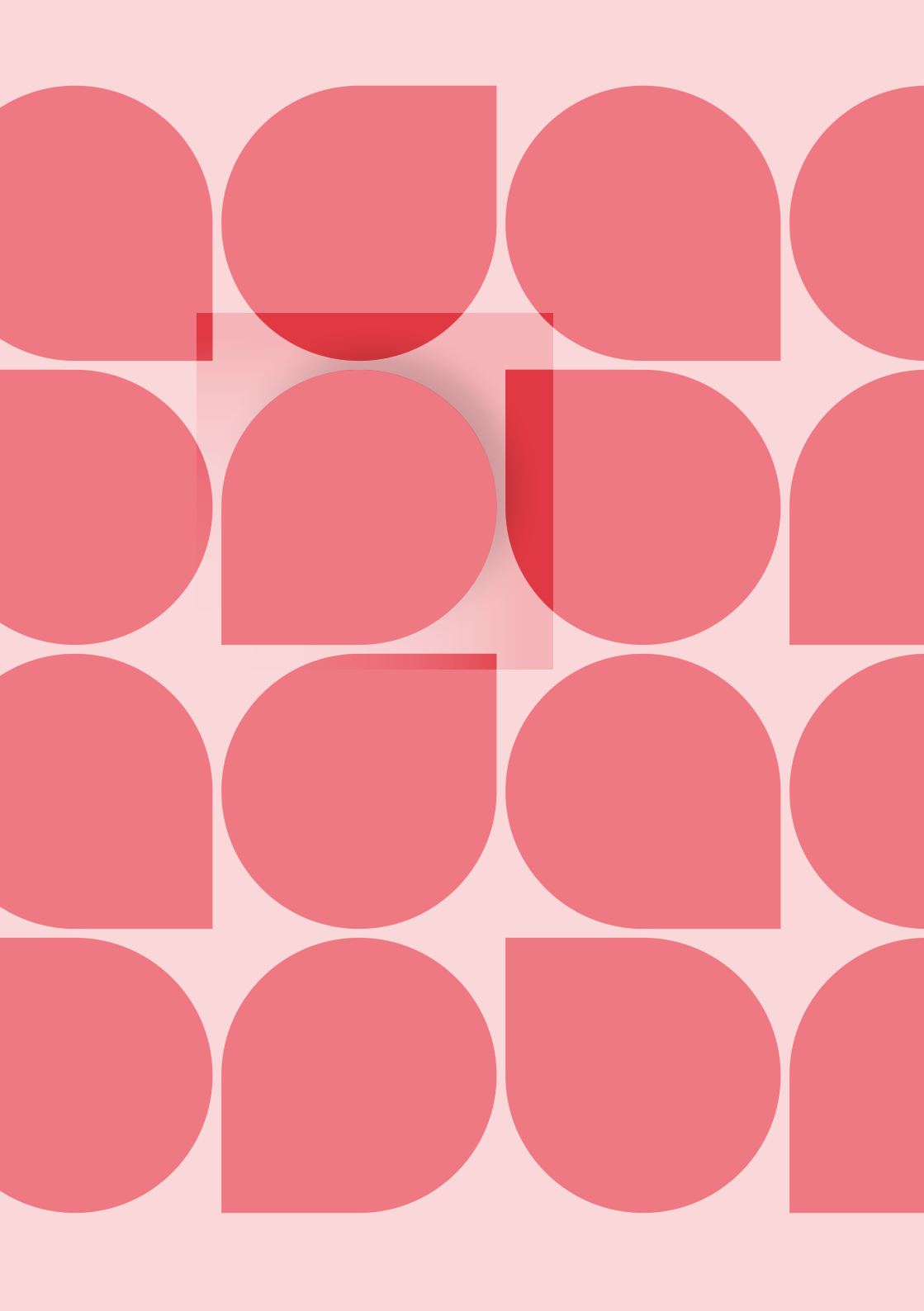

STADGAR FÖR HANDELS

Gällande från den 14 januari 2022

Handels

STADGAR

för **Handelsanställdas förbund**

antagna vid förbundets 26:e ordinarie kongress

5–6 maj 2021 samt 10–13 januari 2022

STADGAR FÖR HANDELS

§ 1 FÖRBUNDETS UPPGIFT	7	§ 8 UTTRÄDE	10
Organisationsområde	7	Rätt till utträde	10
Uppgift	7	Ansökan om utträde	10
		Del i tillgångar	10
§ 2 ORGANISATION	7		
Förbundets beslutande organ	7	§ 9 UTESLUTNING	10
Förbundets rådgivande organ	7	Bristande betalning och försummad	
Förbundets lokala verksamhet	7	anmälan	10
		Annan grund för uteslutning	10
§ 3 FÖRBUNDETS SÄTE	7	Beslut om uteslutning	11
		Suspension	11
§ 4 INTRÄDE	7	Anmälan om delgivning	11
Medlemskap	7	Överklagande	11
Ansökan	8	Del i tillgångar	11
Behandling i avdelningsstyrelse	8		
Beslut om inträde	8	§ 10 AVTALSRÖRELSER	
Överflyttning	8	OCH FÖRHANDLINGAR	12
Överklagan vid avslag	8	Handläggning	12
Försäkningar	8	Avtalsfullmäktige/Avtalskonferens	12
		Ombud till avtalskonferenserna	12
§ 5 MEDLEMSAVGIFTER	8	Val av avtalsfullmäktige	12
Fasta avgifter i avgiftsklasser	8	Förhandlingsdelegation	12
Avgifter	9	Riksavtal	13
Ordinarie avgift	9	Avtal för viss arbetsplats	13
Avgiftsbefrielse och nedsättning	9	Förhandlingar	13
Avgift till arbetslöshetskassan	9	Ersättning vid förhandlingar	13
Försäkningar	9	Medlemsomröstning	13
		Tvist	13
§ 6 ÖVERFLYTTNING	9	Stridsåtgärder	13
Inom förbundet	9	Slutgiltigt beslut	14
Överflyttning till			
annat LO-förbund	9		
		§ 11 ERSÄTTNING	
§ 7 MEDLEMSFÖRPLIKTELSER	9	VID KONFLIKT	14
Sammanhållning och lojalitet	9	Rätt till ersättning	14
Uppgiftslämnande	10	Ersättningsbelopp	14
Avtalsbevakning	10	Skyldighet att söka arbete	14
		Indragen ersättningsrätt	14
		Avdrag för avgifter	15
		Utbetalning	15
		Återbetalning	15

§ 12 ERSÄTTNING VID TRAKASSERING	15	§ 17 FIRMATECKNING	21
Ersättningsrätt	15	§ 18 EKONOMISK FÖRVALTNING	21
Återbetalning	15	Medelsplacering	21
§ 13 RÄTTSHJÄLP	15	Beslutanderätt	21
Rätt till rättshjälp	15	Förvaring av värdehandlingar	21
Ansökan	15	Åtagande	21
§ 14 FÖRBUNDSSTYRELSEN	16	Redovisning	21
Uppgift	16	Årsredovisning	21
Sammansättning	16	Ekonomichefens uppgift	22
Hinder för valbarhet	16	Arkivering	22
Utträde, uteslutning och kompletteringsval	16	§ 19 REVISION	22
Suspension	17	Sammansättning	22
Sammanträde och beslut	17	Revision av förbundsstyrelsens förvaltning	22
Motionsrätt till förbundsstyrelsen	17	Revision av förbundsrådets förvaltning	23
Ersättning och traktamenten	17	Närvaro	23
Verkställande utskottet	17	Rättighet	23
§ 15 FÖRBUNDSRÅDET	17	Revisorernas ansvar	23
Uppgift	17	Sammanträden	23
Sammansättning	18	Arvode och ersättning	23
Hinder för valbarhet	18	Tystnadsplikt	23
Skyldighet vid uppdrag	18	Hinder för valbarhet	23
Sammanträden	19	§ 20 KONGRESSEN	24
Behandling	19	Suveränitet	24
Beslut och val	19	Sammanträden	24
Ersättning och traktamenten	20	Kallelse	24
§ 16 FÖRBUNDETS FUNKTIONÄRER	20	Antal ombud	24
Val av verkställande utskott	20	Ombudsfordelning	24
Ersättare för ledamot av verkställande utskott	20	Valbarhet	24
Ledning och ansvar	20	Hinder för valbarhet	24
Anställning och uppgifter för ej kongressvalda funktionärer	20	Motionsrätt	25
Ersättning	20	Planläggning	25

STADGAR FÖR HANDELS

Behandling av ärenden på kongressen	25
Ansvarsfrihet	26
Val	26
Beslut och val	26
Ersättning	26

§ 21 VALBEREDNING 27

Valberedningens uppgift	27
Valberedningens sammansättning	27
Tidsramar för valberedningen	27

§ 22 AVDELNINGARNA 27

Verksamhetsområde	27
Uppgifter	27
Avdelningsmöte	28
Styrelse	30
Styrelsens uppgifter	31
Arbetsutskott	31
Medelsplacering	31
Åtagande	31
Firmateckning	31
Räkenskaper	32
Arkivering	32
Verksamhetsberättelse	32
Revision	32
Val och valberedning	33
Ersättningar	34
Expedition	34
Avdelningens upplösning	34

§ 23 ARBETSPLATS- ORGANISATION 34

Fackklubbar och fackombud	34
Fackklubbars och fackombuds uppgifter	35
Styrelse	36
Medlemsmöte	36
Val	36
Handelsombud	36
Försäkringsinformatör	37
Valberedning	37

§ 24 CENTRALA FACKLIGA GRUPPER 37

§ 25 ÖVERKLAGANDE AV BESLUT OCH SKILJEFÖRFARANDE 37

Överklagande av förbundsstyrelsebeslut till förbundsrådet	37
Delgivning	37
Skiljeförfarande	37

§ 26 BESLUT OM FÖRBUNDETS UPPLÖSNING 38

Upplösning	38
Sammanslagning	38

§ 27 ÄNDRING AV STADGAR 38

§ 1 FÖRBUNDETS UPPGIFT

Organisationsområde

Moment 1 Handelsanställdas förbund är en sammanslutning av alla arbetstagare i Sverige inom handeln och med handeln närbesläktade områden, som enligt Landsorganisationens (LO) organisationsplan ska tillhöra förbundet.

Uppgift

Moment 2 Förbundets uppgift är:

att tillvarata medlemmarnas intressen på arbetsmarknaden, inom näringslivet samt verka för en samhällsutveckling på grundval av politisk, social och ekonomisk demokrati.

För att fullfölja denna uppgift ska förbundet verka för

att främja medlemmarnas fackliga, politiska och kulturella bildningssträvanden,

att genom anslutning till LO samarbeta med övriga anslutna förbund,

att verka för alla människors lika värde, jämlikhet och likabehandling,

att upprätthålla förbindelser med fackliga organisationer i andra länder som genom medlemskap i respektive centralorganisationer tillhör Internationella Fackliga Samorganisationen (IFS) eller är anslutna till internationell yrkessammanslutning, som samarbetar med IFS.

§ 2 ORGANISATION

Medlemmarnas inflytande över förbundets verksamhet och förvaltning utövas i följande beslutande och rådgivande organ:

Förbundets beslutande organ

Moment 1

1. Kongressen
2. Förbundsrådet
3. Förbundsstyrelsen

Förbundets rådgivande organ

Moment 2 Förbundsstyrelsen kan inrätta råd och kalla till konferenser.

Förbundets lokala verksamhet

Moment 3 Förbundets lokala verksamhet utövas av avdelningar.

§ 3 FÖRBUNDETS SÄTE

Förbundet har sitt säte i Stockholm.

§ 4 INTRÄDE

Medlemskap

Moment 1 Varje arbetstagare inom förbundets verksamhetsområde har rätt till in-

STADGAR FÖR HANDELS

träde i förbundet. Rätt till inträde har även de som genomgår för branschen inriktad gymnasial eller likvärdig (yrkes)utbildning. Rätt till inträde gäller dock inte i det fall då uteslutningsgrund enligt förbundets stadgar föreligger.

Medlemskap i förbundet innebär också medlemskap i Handelsanställdas arbetslöshetskassa, såvida inte hinder föreligger enligt kassans stadgar, eller om medlem meddelat annat.

Ansökan

Moment 2 Ansökan om inträde ska göras på det sätt förbundsstyrelsen beslutar.

Behandling i avdelningsstyrelse

Moment 3 Om avdelningen finner skäl för att avstyrka sökt medlemskap ska detta skriftligt göras i särskilt yttrande till förbundsstyrelsen eller den styrelsen utsett.

Beslut om inträde

Moment 4 Fråga om inträde prövas och avgörs av förbundsstyrelsen eller av den styrelsen utsett. Bifalles ansökan ska medlemskap anses ha erhållits senast den första i den månad första avgiften erlagts med undantag för det som gäller enligt § 4 moment 7 och § 11 moment 1.

För elevmedlem gäller att medlemskap erhållits första dagen i den månad ansökan inkom.

Ny medlem ska erhålla bekräftelse på medlemskap.

Avslås ansökan ska detta omedelbart skriftligt meddelas den inträdessökande.

Överflyttning

Moment 5 Om överflyttning från annat till LO ansluter förbund stadgas i § 6 moment 2. Vid sådan överflyttning ska medlemskap anses ha erhållits från den första i månaden efter flyttningen skett enligt § 6 moment 2 första stycket.

Överklagan vid avslag

Moment 6 Beslut om avslag kan av den inträdessökande överklagas i den ordning som stadgas i § 25.

Försäkringar

Moment 7 Av förbundet tecknade medlemsförsäkringar gäller från och med den dag medlemskap erhållits eller den dag som framgår av gällande försäkringsvillkor. Försäkringarna upphör att gälla dagen efter det medlem utträtt eller blivit utesluten ur förbundet eller vid tidpunkt som regleras i det enskilda försäkringsavtalet.

§ 5 MEDLEMSAVGIFTER

Fasta avgifter i avgiftsklasser

Moment 1 Förbundets medlemmar placeras i avgiftsklasser i intervaller om 1 000 kr. Huvudregel ska vara placering efter inkomst.

Avgifter

Moment 2 Medlem betalar samma avgift oberoende av vilken avdelning man tillhör. Kongressen fastställer principerna för avgiftssystemet. Förbundsrådet fastställer de faktiska avgifterna.

Ordinarie avgift

Moment 3 Medlemsavgift inbetalas till förbundet på det sätt som förbundsstyrelsen fastställer.

Avgiftsbefrielse och nedsättning

Moment 4 Förbundsrådet kan besluta om undantag från huvudregeln om inkomst enligt moment 1 avseende avgiftsbefrielse eller nedsättning av avgifter för särskilda grupper av medlemmar.

Avgift till arbetslöshetskassan

Moment 5 Avgiften till arbetslöshetskassan beslutas av arbetslöshetskassans föreningsstämma.

Försäkringar

Moment 6 Avgiften till förbundet inkluderar premier för de kollektiva medlemsförsäkringar som tecknats av förbundet efter kongressens eller förbundsrådets beslut.

§ 6 ÖVERFLYTTNING

Inom förbundet

Moment 1 Medlem, som erhåller anställning inom annan avdelnings verksamhetsområde, ska överflytta sitt medlemskap till denna avdelning, om inte flyttningen är av tillfällig karaktär.

Medlem som saknar anställning och flyttar till bostadsort i annan avdelning, ska överflytta sitt medlemskap till denna avdelning, om inte flyttningen är av tillfällig karaktär.

Överflyttning till annat LO-förbund

Moment 2 Medlem i förbundet har rätt och skyldighet att utan särskild avgift överflytta sitt medlemskap från ett LO-förbund till ett annat, om medlemmen antingen fått anställning inom det nya förbundets verksamhetsområde eller av annat skäl ska tillhöra detta på grund av LO-styrelsens beslut.

Medlemmen ska ha uppfyllt alla stadgaeliga förpliktelser.

§ 7 MEDLEMSFÖRPLIKTELSE

Sammanhållning och lojalitet

Moment 1 Medlem ska verka för förbundets sammanhållning och utveckling, följa stadgarnas föreskrifter och stadgaeligt

fattade beslut samt iaktta lojalitet mot styrelser och andra som utsetts att företräda förbundet och dess underorganisationer.

Uppgiftslämnande

Moment 2 Medlem ska på begäran lämna statistiska och andra uppgifter om arbetsvillkor och anställningsförhållanden samt snarast anmäla varaktig förändring av bostadsadress och kontaktuppgifter.

Avtalsbevakning

Moment 3 Medlem ska bevaka att kollektivavtal finns upprättat för arbetsplatsen samt att arbetsgivaren respekterar och tillämpar detsamma.

§ 8 UTTRÄDE

Rätt till utträde

Moment 1 Medlem äger rätt till utträde ur förbundet vid utgången av den månad skriftlig uppsägning inlämnats och förfallna avgifter betalats.

Ansökan om utträde

Moment 2 Ansökan om utträde görs i juridiskt bindande form i enlighet med de rutiner förbundsstyrelsen fastställt.

Avslagsbeslut kan överklagas i den ordning som framgår av § 25.

Del i tillgångar

Moment 3 Den som utträtt ur förbundet har inte rätt att få ut någon del av förbundets tillgångar.

§ 9 UTESLUTNING

Bristande betalning och försummad anmälan

Moment 1 Uteslutning ur förbundet sker om medlem inte betalt stadgeenlig avgift inom två månader från förfallodagen eller, vid rätt till avgiftsbefrielse, utan giltigt skäl under motsvarande tid försummat sin anmälningsplikt.

Annan grund för uteslutning

Moment 2 Uteslutning kan också ske då medlem:

- a. genom medvetet oriktiga uppgifter blivit medlem i förbundet,
- b. genom oärligt förfarande fått ersättning eller tillägnat sig medel som tillhör organisationen, från dess arbetslöshetskassa eller medlemsförsäkringar,
- c. inte följt stadgeenligt beslut om konfliktåtgärd,
- d. utan medgivande av förbundsstyrelsen innehar medlemskap även i utanför LO stående facklig organisation,

- e. på annat sätt medvetet brutit mot stadgarna, vägrat rätta sig efter beslut av kongress, förbundsråd eller förbundsstyrelse eller föreskrifter som har stöd i stadgarna, bedrivit eller stöttat verksamhet som är oförenlig med organisationens ändamål genom § 1, moment 2 eller på annat sätt uppträtt illojalt.

Beslut om uteslutning

Moment 3 Uteslutning i fall som avses i moment 2 verkställs av förbundsstyrelsen.

Suspension

Moment 4 Istället för uteslutning kan förbundsstyrelsen, om sådan uteslutningsgrund föreligger som avses i moment 2 e), för viss tid eller tillsvidare återkalla rätten för medlem att mottaga och inneha förbunds-, avdelnings- eller arbetsplatsuppdrag för eller inom förbundet.

Anmälan om delgivning

Moment 5 Anmälan, som kan leda till uteslutning enligt moment 2 a) – e), ska lämnas skriftligen till förbundsstyrelsen eller avdelningsstyrelsen.

I sistnämnda fall ska anmälan tillsammans med avdelningsstyrelsens yttrande översändas till förbundsstyrelsen.

Genom förbundsstyrelsens försorg ska anmälan delges medlemmen, som inom två veckor därefter ska inkomma med förklaring till förbundsstyrelsen. Förbundsstyrelsen kan före ärendets avgö-

rande begära att avdelningen ska till- eller avstyrka uteslutning.

Vad som sägs i första och andra styckena i detta moment ska inte tillämpas, då den som uteslutningen gäller, uppenbarligen gjort sig skyldig till förfarande som strider mot dessa stadgar. Mot stadgeenligt fattade föreskrifter och kongressbeslut och som trots anmaning av förbundsstyrelsen underlåter att inom förelagd tid rätta sig därefter.

Förbundsstyrelsens beslut ska genom protokollsutdrag delges medlemmen till senast kända adress. I de fall som avses i tredje stycket ska beslut, som gäller uteslutning på en och samma grund av ett flertal medlemmar, anses behörigen delgivet genom skriftligt meddelande till vederbörande avdelning eller genom offentligt tillkännagivande.

Som delgivningsdag ska då anses den dag meddelandet inkommit till avdelningen eller tillkännagivandet offentliggjorts.

Överklagande

Moment 6 Om den som uteslutits ur förbundet anser att beslutet inte är stadgeenligt har denne rätt att överklaga i den ordning som stadgas i § 25. Den som blivit föremål för påföljd enligt moment 4 kan överklaga beslutet till förbundsrådet för slutgiltigt beslut.

Del i tillgångar

Moment 7 Den som uteslutits ur förbundet har inte rätt att få ut någon del av förbundets tillgångar.

§ 10 AVTALSFRÖRELSER OCH FÖRHANDLINGAR

Handläggning

Moment 1 Frågor angående avtal och förhandlingar handläggs av förbundsstyrelsen.

Avtalsfullmäktige/ Avtalskonferens

Moment 2 Förbundsstyrelsen kan besluta om inrättande av avtalsfullmäktige eller kalla medlemsgrupper inom olika avtalsområden till centrala, regionala eller lokala konferenser.

Ombud till avtalskonferenserna

Moment 3 Ombud ska vara medlem med lokalt fackligt uppdrag, på arbetsplats- eller avdelningsnivå, som är berörd av det avtalsområde konferensen avser. Förbundsstyrelsen kan besluta om avsteg från detta. Konferensens beslut är av rådgivande natur. Inför genomförande av avtalskonferenser fastställer förbundsstyrelsen riktlinjer för berörd avtalskonferens.

Val av avtalsfullmäktige

Moment 4 Har förbundsstyrelsen beslutat inrätta avtalsfullmäktige ska styrelsen anordna val av fullmäktige på så sätt, som med hänsyn till avtalsområdets omfattning och förhållanden i övrigt, kan finnas lämpligt. I valet har samtliga berörda medlemmar med lokalt fackligt uppdrag i sin klubb eller som är fackombud på sin arbetsplats rätt att delta. För varje ledamot

av avtalsfullmäktige utses personliga suppleanter. Till ledamot och suppleant kan endast den utses som själv arbetar inom aktuellt avtalsområde.

Den som under mandattiden lämnar avtalsområdet är skyldig att omedelbart frånträda mandatet.

Förhandlingsdelegation

Moment 5 Vid lokala och regionala avtalskonferenser, i respektive avdelning, ska nominering av ledamöter till förhandlingsdelegation ske. Vid tillfällen då mandatperioderna går ut under en avtalsperiod bereds valen direkt av valberedningen utifrån av dem anvisat nomineringsförfarande. Valen genomförs av förbundsrådet.

Förbundsstyrelsen äger rätt att vid behov besluta om tillsättande av förhandlingsdelegation vid företag av riksomfattande karaktär eller genomföra fyllnadsval till övriga förhandlingsdelegationer.

Valbar till förhandlingsdelegationerna är medlem som är yrkesaktiv inom avtalsområdet och innehar lokala fackliga uppdrag i sin klubb eller är fackombud på sin arbetsplats.

Den som under mandattiden lämnar avtalsområdet eller inte längre innehar lokalt fackligt uppdrag på sin arbetsplats anses skild från uppdraget.

Riksavtal

Moment 6 Förbundsstyrelsen beslutar om framställan att upprätta nytt, förändra eller säga upp riksavtal.

Avtal för viss arbetsplats

Moment 7 Framställan till arbetsgivare eller arbetsgivarorganisation om att upprätta, förändra eller säga upp avtal för viss arbetsplats görs av förbundsstyrelsen på eget initiativ eller efter hemställan från avdelning och berörd medlemsgrupp. Framställan görs enligt av förbundsstyrelsen fastställda rutiner.

Förhandlingar

Moment 8 Förhandlingar om avtal enligt moment 6 förs av förbundet. Därvid bör de direkt berörda medlemmarna vara representerade på sätt som förbundsstyrelsen fastställer.

Ersättning vid förhandlingar

Moment 9 För ledamöter i avtalsfullmäktige, förhandlingsdelegationer, ombud i centrala avtalskonferenser samt vid förhandling som berör flera avdelningar och vid förhandling i övrigt på annan ort till vilken förbundsstyrelsen kallat ombud från avdelning, betalar förbundet kostnaden för logi, resor och förlorad arbetsförtjänst samt traktamente.

Traktamente utgår enligt förbundets rese-
reglemente.

Medlemsomröstning

Moment 10 Förbundsstyrelsen kan besluta om att förslag till uppgörelse ska underställas berörda medlemmar för prövning inför beslut enligt moment 13.

Twist

Moment 11 Om twist uppstår angående tolkning eller tillämpning av gällande avtal eller av annan orsak, ska avdelningen om den ej själv kan lösa tvisten, meddela förbundsstyrelsen och lämna de upplysningar som är erforderliga för tvistens lösande.

Stridsåtgärder

Moment 12 Om arbetsgivaren vägrar att förhandla eller om förhandling ej leder till uppgörelse, kan förbundsstyrelsen besluta om och verkställa stridsåtgärder. Motsvarande rätt tillkommer förbundsstyrelsen i fråga om sympatiåtgärder.

Stridsåtgärd får ej vidtas eller tillkännas utan att förbundsstyrelsen lämnat sitt godkännande.

Förbundets medlemmar har varken rätt eller skyldighet att följa annat än av förbundsstyrelsen utfärdat eller godkänt meddelande om stridsåtgärd.

Sedan arbetet nedlagts eller arbetsplatsen förklarats i blockad, ska kontroll utövas så att ingen arbetar förrän uppgörelse träffas eller konflikten förklarats avslutad.

Den som dessförinnan börjar arbeta på sådan plats betraktas som blockadbrytare. Dennes fullständiga namn samt medlemsnummer ska omedelbart meddelas förbundet av avdelningen.

Slutgiltigt beslut

Moment 13 Förbundsstyrelsen avgör slutgiltigt frågor som rör uppsägning av kollektivavtal, antagande eller förkastande av förslag till sådant avtal, samt vidtagande av stridsåtgärder.

§ 11 ERSÄTTNING VID KONFLIKT

Rätt till ersättning

Moment 1 Vid strejk, som godkänts av förbundsstyrelsen, vid lockout samt då medlem berörs av konflikt inom annat förbunds verksamhetsområde, betalar förbundet ersättning från och med första konfliktdagen.

Fråga om rätt till ersättning vid lockout, eller om medlem kan betraktas som indragen i arbetsinställelse inom annat förbunds verksamhetsområde, avgörs av förbundsstyrelsen.

Rätt att erhålla konfliktersättning har medlem i förbundet eller medlem i annat till LO anslutet förbund. En medlem har inte rätt till konfliktersättning före det datum den första avgiften är betald.

Förbundsstyrelsen kan också besluta om konfliktersättning till medlemmar i annat förbund som ej är anslutet till LO.

Ersättningsbelopp

Moment 2 Konfliktersättning utgörs av förlorad arbetsförtjänst samt semesterersättning för den tid som medlem skulle utfört arbete. Från ersättningen dras ett schablonbelopp motsvarande skatteavdrag.

Vid arbetsinkomst reduceras i förekommande fall konfliktersättningen så att den tillsammans med arbetsinkomsten icke överstiger vad som avses i första stycket.

Medlem, som betalar medlemsavgift i för låg avgiftsklass, erhåller konfliktersättning beräknad efter övre inkomsten i denna klass.

Vid omfattande konflikt eller då flera konflikter pågår samtidigt kan förbundsstyrelsen nedsätta ersättningsbeloppen.

Skyldighet att söka arbete

Moment 3 Medlem som är indragen i konflikt enligt moment 1 är skyldig att söka arbete. Medlem som vägrar att ta erbjudet lämpligt arbete har inte rätt till ersättning under så lång tid som det erbjudna arbetet beräknas pågå.

Indragen ersättningsrätt

Moment 4 Medlem, som på grund av sjukdom eller olycksfall är oförmögen att arbeta eller som av annan anledning, är förhindrad, kan inte erhålla konfliktersättning.

Avdrag för avgifter

Moment 5 Vid utbetalning av ersättning ska avdrag göras för eventuellt obetalda medlemsavgifter. Kontrollåtgärder för erhållande av konfliktersättning och anvisningar för utbetalningen meddelas av förbundsstyrelsen.

Utbetalning

Moment 6 Förbundsstyrelsen ansvarar för att utbetalning av ersättning sker i enlighet med stadgarnas bestämmelser.

Återbetalning

Moment 7 Om medlem erhållit konfliktersättning med för högt belopp ska det överskjutande beloppet återbetalas.

§ 12 ERSÄTTNING VID TRAKASSERING

Ersättningsrätt

Moment 1 Medlem, som på grund av sin fackliga verksamhet för förbundet avskedas, eller på grund av annan trakassering från arbetsgivarens sida tvingas säga upp sin anställning, kan av förbundsstyrelsen beviljas ersättning om avdelningsstyrelsen tillstyrkt detta.

Innan sådan uppsägning sker ska medlemmen inhämta avdelningsstyrelsens medgivande. I dessa fall tillämpas bestämmelserna i § 11 moment 1-6.

Ersättning utgår för tid som förbundsstyrelsen beslutar.

Återbetalning

Moment 2 Om medlem, som har eller har fått ersättning enligt denna paragraf, erhåller skadestånd för ekonomisk förlust som åsamkats genom arbetsgivarens vidtagna åtgärd, ska medlemmen till förbundet återbetala den uppburna ersättningen, dock högst med det belopp som skadeståndet uppgått till.

§ 13 RÄTTSHJÄLP

Rätt till rättshjälp

Moment 1

1. Till medlem eller avdelning som för att kunna hävda sina intressen gentemot arbetsgivare, myndighet eller försäkringsinrättning, måste vidta rättsliga åtgärder.
2. Till medlem som genom sin anställning utsätts för händelse som medför en rättslig tvist. Rättshjälp kan också beviljas avliden medlems rättsinnehavare.

Ansökan

Moment 2 Medlem ska inge ansökan om rättshjälp till avdelningsstyrelsen eller den som avdelningsstyrelsen utsett som med eget yttrande och tillgängligt utredningsmaterial översänder ärendet till förbundsstyrelsen.

Rättegång, för vilken rättshjälp begärs, får inte inledas av medlem eller avdelning förrän förbundsstyrelsens beslut meddelats.

§ 14 FÖRBUNDSSTYRELSEN

Uppgift

Moment 1 Förbundsstyrelsen leder förbundets verksamhet i överensstämmelse med stadgar och kongressbeslut. Under kongressperioderna är förbundsstyrelsen förbundets högsta beslutande organ, då beslutanderätten inte i enlighet med § 15 moment 1 utövas av förbundsrådet.

Sammansättning

Moment 2 Förbundsstyrelsen består av tretton ledamöter. Förbundsordföranden, 1:e vice ordföranden och 2:e vice ordföranden, ska väljas särskilt av kongressen för kongressperiod och vara anställda i förbundet med placering på förbundskontoret.

De förbundsanställda väljer en personalrepresentant och ersättare för denne. Personalrepresentanten ska inte delta i behandlingen av frågor som rör kollektivavtal, stridsåtgärder eller andra frågor där de anställdas fackliga organisation har ett väsentligt intresse som kan strida mot organisationens.

Övriga ledamöter väljs för kongressperiod av ordinarie kongress.

På ordinarie kongress väljs för var och en av de nio icke anställda en personlig suppleant. Om ordinarie ledamot avgår under kongressperioden träder suppleanten in till dess kommande förbundsråd väljer ny ordinarie ledamot.

Centrala ungdomskommittén utser en representant till förbundsstyrelsen samt en ersättare för denne. Denna person deltar i förbundsstyrelsens arbete på samma villkor som förbundsstyrelsens ledamöter och har yttrande- och förslagsrätt. Centrala ungdomskommitténs representant äger dock inte rösträtt.

Hinder för valbarhet

Moment 3 Pensionärs- och elevmedlemmar kan inte vara ledamöter av förbundsstyrelsen. Medlem som är varaktigt anställd av förbundet eller avdelning, dock med undantag av verkställande utskottets ledamöter och personalens ledamot, kan inte tillhöra förbundsstyrelsen.

Utträde, uteslutning och kompletteringsval

Moment 4 Ledamot av förbundsstyrelsen eller suppleant som utträder, utesluts ur förbundet eller som permanent byter arbetsplats till en utanför Handels avtalsområden anses skild från uppdraget. Detsamma gäller beträffande ledamot eller inkallad suppleant, som utan giltigt förhinder, är frånvarande från två sammanträden i rad.

Om suppleant avgår under kongressperioden, utses ny suppleant av förbundsrådet.

Beträffande sådant val gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i § 20 moment 13.

Suspension

Moment 5 Om sådana omständigheter föreligger mot ledamot i förbundsstyrelsen, att det förtroende som styrelseuppdraget förutsätter anses förverkat, dock utan att skäl till uteslutning ur förbundet föreligger, kan förbundsrådet på förslag av förbundsstyrelsen besluta om ledamotens suspension från uppdraget för tiden intill nästa ordinarie kongress.

Sammanträde och beslut

Moment 6 Förbundsstyrelsen sammanträder som regel 10 gånger per år. För att förbundsstyrelsen ska vara beslutsmässig krävs att minst 2/3 av styrelsens ledamöter eller tjänstgörande suppleanter är närvarande. För styrelsebesluts giltighet fordras att mer än hälften av styrelsens närvarande ledamöter är ense om beslutet.

Förbundsstyrelsens sammanträden ska protokollföras.

Motionsrätt till förbundsstyrelsen

Moment 7 Medlem, klubb och avdelning äger rätt att få motion behandlad av förbundsstyrelsen.

Motion från medlem och klubb ska alltid ha ett yttrande från avdelningsstyrelsen bifogat.

Förbundsstyrelsen redovisar inkomna motioner och behandlingen av dessa årligen till förbundsrådet.

Ersättning och traktamenten

Moment 8 Förbundsstyrelsens ledamöter erhåller arvode med belopp som fastställs av kongressen. Ledamot erhåller ersättning för resor och förlorad arbetsförtjänst.

Traktamenten utgår i enlighet med förbundets resereglemente.

Verkställande utskottet

Moment 9 Förbundsordföranden samt 1:e och 2:e vice ordföranden utgör styrelsens verkställande utskott, som har att besluta i löpande ärenden samt behandla frågor av brådskande natur. För att verkställande utskottet ska kunna fatta giltigt beslut krävs att minst två av ledamöterna är ense om beslutet.

Besluten ska protokollföras.

§ 15 FÖRBUNDSRÅDET

Uppgift

Moment 1 Förbundsrådets uppgift är att ha tillsyn över styrelsens förvaltning. Styrelsen får inte utan godkännande av förbundsrådet avgöra ärenden av större principiell, organisatorisk eller ekonomisk betydelse.

STADGAR FÖR HANDELS

Om förbundsrådets beslutanderätt i vissa fall stadgas i § 5 moment 2 och 4, § 8 moment 2, § 9 moment 4, § 14 moment 4 och 5, § 15 moment 5 och 6, § 16 moment 1 och 2, § 18 moment 1, 4 och 6, § 19 moment 1, § 20 moment 2 och 12, § 22 moment 1 och 2, § 24 samt § 25.

I de frågor som förbundsstyrelsen väljer att höra förbundsrådets synpunkter, samt även vid extra förbundsrådsmöte, ska förbundsstyrelsen presentera ett beslutsförslag och beslutsrätten i dessa fall ges förbundsrådet. Detta gäller även då mer än hälften av förbundsrådsledamöter begär att frågan ska behandlas och beslutas av förbundsrådet.

Sammansättning

Moment 2 Förbundsrådet består av 45 ledamöter. Avdelningsordförande och förbundsstyrelsen ingår utan val i förbundsrådet.

Varje avdelning har rätt till en ledamot upp till 4 000 medlemmar. Resterande ledamöter fördelas proportionellt mellan de avdelningar vars medlemsantal överstiger 4 000. Allt framräknat efter perioden 31 december föregående år.

För de avdelningar som är berättigade till en ledamot ska vice ordförande vara ersättare utan särskilt val.

För de avdelningar som är berättigade till mer än en ledamot eller där ordförande ingår i förbundsstyrelsen ska vice ordförande ingå som ordinarie ledamot utan särskilt val.

Om avdelningen har rätt till fler än två ledamöter, som då utgörs av ordförande och vice ordförande, väljs dessa av årsmötet.

För varje ledamot väljs två personliga suppleanter för den mandatperiod som gäller för ordinarie ombud. Vid ordinarie ledamots förhinder inträder suppleant i den ordning de är valda.

Om ordinarie ledamot eller suppleant frånträder sitt uppdrag före mandatperiodens utgång, ska avdelningsmötet göra fyllnadsval så att representationen alltid uppgår till ordinarie ledamot jämte två personliga suppleanter.

Hinder för valbarhet

Moment 3 Pensionärs och elevmedlemmar kan inte tillhöra förbundsrådet.

Medlem som är varaktigt anställd av förbundet eller avdelning, med undantag för ledamöterna i verkställande utskottet och personalens representant i förbundsstyrelsen, kan inte tillhöra förbundsrådet.

Skyldighet vid uppdrag

Moment 4 Om ledamot av förbundsrådet eller suppleant utträder eller utesluts ur förbundet eller flyttar till ort utanför den avdelnings verksamhetsområde, för vilket valet avsett, anses vederbörande skild från uppdraget. Det samma gäller beträffande ledamot eller inkallad suppleant, som utan giltigt förhinder, är frånvarande från mer än ett sammanträde.

Sammanträden

Moment 5 Förbundsrådet har en gång om året ordinarie sammanträde senast i maj månad, undantaget kongressår då det hålls efter genomförd kongress. Kallelse utfärdas av förbundsstyrelsen minst tre månader i förväg. Dagordning och övriga handlingar som ska behandlas på sammanträdet utsänds minst en månad före sammanträdet.

Extra sammanträde hålls då förbundsstyrelsen finner det nödvändigt eller om mer än hälften av förbundsrådets medlemmar skriftligt begär det.

Kallelse till extra sammanträde utfärdas av förbundsstyrelsen minst fyra veckor i förväg.

Vid förbundsrådets sammanträden ska förbundsrevisorerna vara närvarande med yttrande- och förslagsrätt. Förbundsstyrelsen fastställer omfattningen av förbundets funktionärens deltagande.

Förbundsrådets sammanträden ska protokollföras.

Behandling

Moment 6 På förbundsrådets sammanträden ska frågor som hänskjutits dit av förbundsstyrelsen upptas till behandling. Samma gäller beträffande frågor som väckts av förbundsrådets ledamöter och senast två månader före sammanträdet skriftligen tillställts förbundsstyrelsen. Förbundsstyrelsen äger rätt att besluta om fråga som inkommit senare ska upptas till behandling.

Motion som inkommit till förbundsstyrelsen enligt § 14 moment 7, och som av förbundsstyrelsen hänskjutits till förbundsrådet, kan av förbundsrådet hänskjutas till kongressen för beslut.

Vid det ordinarie sammanträdet, undantaget kongressår, förelägger förbundsstyrelsen verksamhetsberättelse samt revisionsberättelse för föregående år. Förbundsrådet granskar berättelserna och beslutar därefter om ansvarsfrihet för förbundsstyrelsen ska till eller avstyrkas till kongressen för den tid berättelserna avser. I dessa beslut deltar inte de förbundsrådsledamöter, som är ledamöter i förbundsstyrelsen.

Förbundsrådet utser inom sig ordförande vid sammanträdena.

Beslut och val

Moment 7 För att förbundsrådet ska vara beslutsmässigt krävs att minst 2/3 av ledamöterna eller suppleanterna är närvarande. För giltighet av förbundsrådets beslut fordras, där inte stadgarna föreskriver annat, att mer än hälften av förbundsrådets närvarande ledamöter är ense om beslutet.

Förbundsrådet väljer i enlighet med § 14 moment 4 och § 16 moment 2 ledamöter och suppleanter till förbundsstyrelsen.

Val ska förrättas genom sluten omröstning, om inte förbundsrådet enhälligt beslutar att omröstningen ska vara öppen.

Ersättning och traktamenten

Moment 8 Arvodet till förbundsrådet utgår med belopp som kongressen fastställer. Förbundsrådets ledamöter erhåller ersättning för förlorad arbetsförtjänst.

Reseersättning och traktamente utgår enligt förbundets resereglemente.

§ 16 FÖRBUNDETS FUNKTIONÄRER

Val av verkställande utskott

Moment 1 Ordinarie kongress väljer förbundsordförande, 1:e vice ordföranden och 2:e vice ordföranden. Mandatet omfattar en kongressperiod.

Lön och övriga anställningsvillkor fastställs av förbundsrådet.

Ersättare för ledamot av verkställande utskott

Moment 2 Frånträder ledamot i verkställande utskottet sitt uppdrag under kongressperioden ersätts ledamoten i enlighet med den successionsordning kongressen fastställt och sedan väljer förbundsrådet en ny andre vice ordförande för tiden fram till och med nästa ordinarie kongress. Beträffande sådant val gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i § 20 moment 13. Om det sista förbundsrådet inför den ordinarie kongressen redan hållits kan förbundsstyrelsen adjungera en ny andre vice ordfö-

rande i verkställande utskottet fram till och med kongressen.

Ledning och ansvar

Moment 3 Förbundsordföranden leder i samråd med styrelsen förbundets löpande verksamhet. Förbundsordföranden leder förbundsstyrelsens sammanträden och ansvarar för att alla förekommande ärenden föredras samt att kongressens, förbundsrådets och styrelsens beslut verkställs.

Förbundsordföranden övervakar skötseln av förbundets ekonomiska angelägenheter.

Den eller de som förbundsstyrelsen utsett att handha kontanta medel och värdehandlingar ska vara garantiförsäkrade.

Anställning och uppgifter för ej kongressvalda funktionärer

Moment 4 Funktionärer anställs av förbundsstyrelsen som också fastställer arbetsuppgifterna. Anställningsvillkoren regleras i avtal och genom beslut av förbundsstyrelsen. Funktionär får inte utan förbundsstyrelsens tillstånd åta sig för tjänsten hindrande uppdrag.

Ersättning

Moment 5 Reseersättning, traktamente och arvode till funktionärer utgår enligt förbundets resereglemente.

§ 17 FIRMATECKNING

Förbundsstyrelsen utser de personer som får teckna förbundets firma. Firmateckning är giltig endast när firman tecknas av två i förening, varav en ska vara ledamot av förbundsstyrelsen.

Med förbundsstyrelseledamot jämställs ekonomichef.

Bemyndigande som firmatecknare gäller tills vidare och kan när som helst återkallas av förbundsstyrelsen.

Firmatecknare har inte rätt att utan särskilt skriftligt bemyndigande av förbundsstyrelsen för förbundets räkning inköpa eller avyttra fast egendom. Inte heller får firmatecknare utan särskilt bemyndigande belasta förbundets fasta egendom med uttagande av inteckning för gäld eller företa i § 18 omnämnd medelsplacering eller för förbundets räkning uppta eller bevilja lån.

§ 18 EKONOMISK FÖRVALTNING

Medelsplacering

Moment 1 Förbundsstyrelsen förelägger årligen förbundsrådet förslag till placeringsinstruktioner för medelsplaceringen.

Beslutanderätt

Moment 2 Förbundsstyrelsen beslutar om medelsplacering.

Förvaring av värdehandlingar

Moment 3 Värdehandlingar ska förvaras digitalt. Värdehandlingar i förbundets eget förvar samt övriga räkenskapshandlingar ska förvaras på av försäkringsgivaren godkänt sätt.

Åtagande

Moment 4 Förbundsstyrelsen får inte utan att höra förbundsrådet, fatta bindande beslut om inköp eller avyttring av fast egendom. För upptagande av lån ska beslut tas av förbundsstyrelsen.

Redovisning

Moment 5 Förbundets redovisning ska ske i överensstämmelse med god redovisningssed. Förbundets räkenskaper avslutas per kalenderår.

Årsredovisning

Moment 6 Förbundsstyrelsen ska årligen avge en årsredovisning till förbundsrådets årssammanträde. Kongressår avges årsredovisningen till kongressen. Årsredovisningen ska vara revisorerna tillhanda senast den 10 mars och undertecknas av samtliga ordinarie styrelseledamöter.

Förbundsstyrelsen ansvarar för att årsredovisningen upprättas enligt lag och god redovisningssed.

Ekonomichefens uppgift

Moment 7 Ekonomichefen ska i enlighet med dessa stadgar och förbundsstyrelsens föreskrifter handha den ekonomiska förvaltningen och även förvaltningen av förbundets fastigheter samt handlägga med ekonomiförvaltningen sammanhängande korrespondens.

Ekonomichefen ska tillse att förbundets fastigheter och inventarier med mera är försäkrade till betryggande belopp samt att värdehandlingar och räkenskapshandlingar förvaras enligt moment 3.

Ekonomichefen ska närvara vid förbundsrådets och förbundsstyrelsens sammanträden och där föredra frågor som avses i första stycket.

Arkivering

Moment 8 Allt räkenskapsmaterial ska bevaras i ordnat skick i enlighet med bokföringslagens regler om arkivering. Detta gäller också avtal och andra handlingar av särskild betydelse för att belysa förbundets ekonomiska förhållanden.

Samtliga handlingar som bedöms vara av intresse för framtida forskning arkiveras på sätt som förbundsstyrelsen fastställer.

§ 19 REVISION

Sammansättning

Moment 1 För granskning av förbundssty-

relsens och förbundsrådets verksamhet väljer ordinarie kongress för nästa kongressperiod tre revisorer och tre suppleanter för dessa. Suppleanterna inträder vid förhinder för ordinarie revisor i den ordning kongressen fastställt.

Om revisor eller tillkallad suppleant är frånvarande utan giltigt skäl vid mer än ett revisionsammanskrade ska revisorn anses skild från uppdraget.

Om samtliga suppleanter inträtt i de ordinarie revisorernas ställe eller avgått under kongressperioden utses nya suppleanter av förbundsrådet och inträder i den ordning förbundsrådet fastställt.

Utöver kongressvalda revisorer utses årligen ett auktoriserat revisionsbolag av förbundsrådet.

Kongressår utses auktoriserat revisionsbolag av kongressen.

Revision av förbundsstyrelsens förvaltning

Moment 2 Beträffande förbundsstyrelsens verksamhet är det revisorernas uppgift:

att granska räkenskaperna, förvaltningen och årsredovisningen enligt god revisionssed och avge revisionsberättelse till förbundsrådet med till eller avstyrkande av ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter,

att till ordinarie kongress avge revisionsberättelse för de föregående fem kalenderåren med till eller avstyrkande av ansvarsfrihet för förbundsstyrelsens ledamöter.

Revisionsberättelse för varje räkenskapsår avges till förbundsstyrelsen inom en månad efter den dag då det fastställda bokslutet överlämnats till revisorerna.

Revisionsberättelse för de föregående fem kalenderåren avges till ordinarie kongress senast en månad före kongressen.

Revision av förbundsrådets förvaltning

Moment 3 Beträffande förbundsrådets verksamhet är det revisorernas uppgift:

att granska förbundsrådets förvaltning och

att i revisionsberättelsen till ordinarie kongress för de föregående fem kalenderåren till eller avstyrka ansvarsfrihet för förbundsrådets ledamöter.

Närvaro

Moment 4 Vid det förbundsrådssammanträde då frågan om ansvarsfrihet för förbundsstyrelsens ledamöter behandlas ska samtliga kongressvalda revisorer närvara.

Vid kongress ska samtliga kongressvalda revisorer närvara med yttrande- och förslagsrätt. Revisionsberättelsen ska föredras av den som gruppen inom sig utsett till föredragande.

Rättighet

Moment 5 Varje revisor har efter framställning rätt att ta del av räkenskapshandlingar, protokoll, korrespondens och övrigt material som rör förbundets verksamhet.

Revisorernas ansvar

Moment 6 Revisor som, när hen fullgör sitt uppdrag, uppsåtligen eller av oaktsamhet eller annars avviker från god revisorssed skadar förbundet är ansvarig för uppkommen skada.

Sammanträden

Moment 7 Om förbundsstyrelsen på grund av framställda anmärkningar eller förslag kallar revisorerna till sammanträde, ska dessa närvara vid sammanträdet under behandling av det ifrågakvarande ärendet.

Arvode och ersättning

Moment 8 Revisorernas arvode fastställs av kongressen. Traktamenten utgår i enlighet med förbundets resereglemente.

Tystnadsplikt

Moment 9 Revisorerna får inte för utomstående röja sakförhållanden eller upplysningar som de fått kännedom om under sitt arbete.

De får inte heller utnyttja vetskapen om sådana förhållanden eller upplysningar till fördel för sig själva eller till skada eller gagn för annan.

Hinder för valbarhet

Moment 10 Medlem, som är varaktigt anställd av förbundet eller av avdelning kan inte vara revisor. Detsamma gäller pensions- och elevmedlem.

§ 20 KONGRESSEN

Suveränitet

Moment 1 Kongressen är förbundets högsta beslutande organ.

Sammanträden

Moment 2 Ordinarie kongress sammanträder på tid och plats, som av förbundsstyrelsen bestäms inom ramen för beslut vid föregående kongress.

Vid särskilda omständigheter kan förbundsstyrelsen efter att ha hört förbundsrådet besluta om extra kongress. Extrakongress ska också inkallas om minst 10 procent av förbundets medlemmar, beräknat efter medlemsantalet vid senaste årsskifte, för särskild fråga begär att extra kongress ska hållas och denna begäran vid allmän omröstning inom avdelningarna biträts av minst två tredjedelar av de medlemmar som deltagit i röstningen.

Begäran om sådan extra kongress ska vara skriftlig och undertecknad av berörda medlemmar.

Extra kongress får endast behandla den eller de frågor som föranlett dess inkallande.

Kallelse

Moment 3 Skriftlig kallelse till ordinarie kongress ska utfärdas minst 12 månader före dess öppnande. Till extra kongress kallas på samma sätt utan iakttagande av viss tid för kallelsen.

Antal ombud

Moment 4 Kongressombudens antal utgör 250, vilka utses på följande sätt:

Upp till 4 000 medlemmar berättigar till åtta ombud. Resterande ombud väljs av de avdelningar vars medlemsantal överstiger 4 000.

Mandaten fördelas proportionellt efter antalet medlemmar överstigande 4 000.

Ombudsfordelning

Moment 5 Respektive avdelnings medlemsantal vid utgången av den åttonde månaden före den månad kongressen öppnas ligger till grund för ombudsfordelningen. Ombudsfordelningen meddelas av förbundsstyrelsen.

Vid extra kongress läggs på samma sätt det medlemsantal till grund, som framräknas vid utgången av den femte månaden före kongressens öppnande.

Ombud till kongressen väljs på ett avdelningsmöte. Instruktion för ombudsval och vad därmed sammanhänger utfärdas av förbundsstyrelsen.

Valbarhet

Moment 6 Varje medlem, med de undantag som avses i moment 7, är valbar till kongressombud.

Hinder för valbarhet

Moment 7 Förbundsstyrelsens och förbundsrådets ledamöter samt förbundets

revisorer kan inte väljas till ombud men är skyldiga att närvara vid kongressen.

Förbundsstyrelsens och förbundsrådets ledamöter har yttrande och förslagsrätt i alla frågor samt rösträtt i de frågor, som inte avser ansvarsfrihet för den föregående kongressperiodens förvaltning.

Hinder för valbarhet gäller inte suppleanter för dessa uppdrag med undantag för suppleant som tjänstgör.

Förbundsrådsledamot vars mandatperiod löper ut samma år som kongressen äger rum, är valbar som kongressombud.

Den som vid avdelningens årsmöte väljs till ledamot i förbundsrådet ska avsäga sig uppdraget som kongressombud och suppleant inträder. Pensionärs- och elevmedlemmar kan inte väljas till kongressombud.

De av förbundet anställda funktionärerna, som inte är ledamöter i förbundsstyrelsen, kan ej väljas till ombud men ska närvara vid kongressen och har där yttrande- och förslagsrätt.

Motionsrätt

Moment 8 Motion till kongressen kan väckas av varje enskild medlem liksom av avdelning eller fackklubb. Motion som väckts av enskild medlem eller fackklubb ska insändas till avdelningsstyrelsen för behandling på avdelningsmöte som till eller avstyrker densamma.

Avdelningsstyrelsen insänder motion till förbundsstyrelsen.

Detta gäller även avstyrkt motion då motionären så begär.

Motion ska senast sju månader före kongressens öppnande vara förbundsstyrelsen tillhanda.

Förbundsstyrelsen avger utlåtande över motionerna som tillställs avdelningarna och kongressombuden senast två månader före kongressens öppnande.

Planläggning

Moment 9 Förbundsstyrelsen planlägger kongressens arbete samt upprättar förslag till dag och arbetsordning som tillställs ombuden och fastställs av kongressen.

Behandling av ärenden på kongressen

Moment 10 Förbundsstyrelsen har att framlägga förslag för kongressen i alla sådana frågor som kan hänföras till förbundets ändamål.

Övrig fråga som inte av förbundsstyrelsen eller genom motion eller avser ändring av stadgar hänskjutits till kongressens prövning får upptas till behandling och avgörande endast om kongressen med tre fjärdedels majoritet så beslutar.

Ansvarsfrihet

Moment 11 Förbundsstyrelsen ska förelägga kongressen de i § 18 moment 6 och § 19 moment 2 och 3 avsedda berättelserna över verksamheten och den ekonomiska förvaltningen under de år den gångna kongressperioden omfattar. Efter granskning av berättelserna beslutar kongressen om ansvarsfrihet för förbundsstyrelsen och förbundsrådet för den tid berättelserna omfattar.

Val

Moment 12 Ordinarie kongress väljer:

- a. verkställande utskott,
- b. ledamöter av förbundsstyrelsen och suppleanter för dessa,
- c. revisorer och suppleanter för dem,
- d. ombud till LOs kongress. Om kongressen infaller på tidpunkt som inte möjliggör detta, sker valet på sätt som förbundsstyrelsen beslutar.
- e. Valberedning för kommande kongressperiod.

Beslut och val

Moment 13 I moment 12 nämnda val sker genom slutna omröstning om inte kongressen enhälligt beslutar att omröstningen ska vara öppen.

Övriga beslut fattas av kongressen genom öppen omröstning om inte minst 25 röstbe-

rättigade skriftligt hemställer hos tjänstgörande ordförande om annat omröstningsförfarande.

Med undantag för i moment 12 nämnda val och moment 10 andra stycket avsett beslut, fattas alla beslut med enkel majoritet.

Vid lika röstetal gäller den mening som biträds av kongressens tjänstgörande ordförande.

Vid i moment 12 nämnda val fordras, för att vara vald, mer än hälften av avgivna godkända röster.

I de fall då detta röstetal inte uppnåtts företas omval mellan dem som fått högsta röstetal. Detta sker genom att den med lägst antal röster plockas bort från omvalet till dess att det antal personer som ska väljas alla är valda med hälften av avgivna godkända röster.

Vid lika röstetal avgörs valet genom lottning.

Ombud får inte överlåta sin rösträtt på annan.

Ersättning

Moment 14 Förbundet betalar kostnader för logi, resor och traktamente för kongressombud, förbundsstyrelse, förbundsråd, revisorer och lokalt placerade ombudsmän, samt även förlorad arbetsförtjänst för förbundsstyrelse, förbundsråd och revisorer.

Avdelningen betalar kostnader för kongressombudens förlorade arbetsförtjänst.

§ 21 VALBEREDNING

Valberedningens uppgift

Moment 1 Valberedningen ska förbereda val som ska företas av kongressen och förbundsrådet. Valberedningen förbereder även val till förhandlingsdelegationer och till avtalsfullmäktige om ett sådant inrättas.

Valberedningens sammansättning

Moment 2 Valberedningen utses av kongressen och består av 6 valda ledamöter, 3 ersättare och förbundssekreteraren. Förbundssekreteraren är sammankallande.

Om ordinarie ledamot avgår under kongressperioden träder suppleant in i den ordning kongressen bestämt tills kommande förbundsråd väljer ny ordinarie ledamot.

Val till valberedning förbereds av förbundsstyrelsen.

Valberedningen ska förutom förbundssekreteraren bestå av yrkesaktiva och åter spegla medlemskårens sammansättning.

Kongressvalda enligt § 20 moment 12 a–c är inte valbara till valberedningen.

Valberedningens ordinarie ledamöter är skyldiga att närvara på kongressen och har yttrande- och förslagsrätt vad gäller valen även om de inte är kongressombud.

Tidsramar för valberedningen

Moment 3 Förbundsstyrelsen fastställer tidpunkt för avslutande av nomineringar för de val som ska ske vid kongressen.

Valberedningens förslag till val ska vara avdelningarna och kongressombuden tillhanda senast två månader före kongressens öppnande.

För övriga val gäller vad som står i respektive moment.

§ 22 AVDELNINGARNA

Verksamhetsområde

Moment 1 Inom visst geografiskt eller på andra grunder avdelat område bildas avdelning efter förbundsrådets beslut.

I de fall avdelningsstyrelsen väljer att dela in avdelningen i geografiska underorganisationer ska dessa benämnas områden. Regler för områdesverksamhet fastställs av avdelningsstyrelsen.

Uppgifter

Moment 2 Avdelning, som omfattar alla medlemmar inom dess verksamhetsområde, har till uppgift att värva medlemmar till förbundet, att verkställa de uppdrag och beslut som förbundsstyrelsen meddelar samt att i enlighet med dessa stadgar tillvarata medlemmarnas intressen.

För att fullfölja dessa uppgifter åligger det avdelningen:

- att* i samband med verksamhetsplaneringen inhämta de förtroendevaldas synpunkter och önskemål om verksamhet för kommande år,
- att* bedriva opinionsarbete och verka för att alla arbetstagare inom verksamhetsområdet tillhör förbundet,
- att* enligt förbundets gällande regler bilda och upprätthålla fackklubbar samt tillse att det utses fackombud eller handelsombud där det inte finns firmaklubb,
- att* arbeta för ökad facklig medvetenhet bland medlemmarna genom studie- och informationsarbete,
- att* bevaka att gällande avtal och lagar efterlevs,
- att* arbeta för bättre anställningsförhållanden och arbetsvillkor,
- att* biträda medlemmarna vid förhandlingar och uppgörelser gällande arbets- och lönevillkor,
- att* utgöra lokal facklig organisation där firmaklubb ej finns,
- att* ansvara för samarbetet med närstående organisationer inom verksamhetsområdet samt
- att* samla in och till förbundet insända de uppgifter som förbundsstyrelsen begär.

Om tvist uppstår mellan arbetsgivare och avdelning eller mellan arbetsgivare och medlem, ska avdelningen om tvisten inte kan lösas, rapportera förhållandet till förbundsstyrelsen och då lämna de upplysningar som är nödvändiga för bedömning av tvisten.

Medlem, som anser sig felaktigt behandlad av avdelning eller dess styrelse, kan hos förbundsstyrelsen överklaga beslutet. Förbundsstyrelsens beslut får överklagas i den ordning som föreskrivs i § 25.

Avdelningsmöte

Moment 3 Avdelningens högsta beslutande organ är avdelningens årsmöte. Om behov finns kan extra avdelningsmöten hållas.

Ombuden på avdelningens årsmöte väljs på fackklubbarnas årsmöten eller vid medlemsmöte när klubb bildas. Varje klubb har rätt till ett (1) ombud per påbörjat femtiotal medlemmar. För riks- respektive regionklubb beräknas antalet ombud utifrån det antal medlemmar som arbetar inom berörd avdelnings geografiska område. Till avdelningsombud för riks/regional klubb kan endast den som är medlem i avdelningen utses. Maximalt antal ombud per klubb är fem.

Som ombud på avdelningens årsmöte tjänstgör fackombud. För arbetsplatser med fler än ett fackombud väljs ett som ordinarie avdelningsombud och ett som suppleant.

Har ingen annan inrapportering av ombud skett anses fackklubben ha utsett ordfö-

rande att företräda klubben som ombud på avdelningens årsmöte/avdelningsmötet.

För de klubbar där ordförande ingår i avdelningsstyrelsen ska dock ombud på avdelningsmötet väljas.

Fackklubbarna utser minst lika många suppleanter som antalet årsmötesombud.

Då ordinarie ombud är förhindrad att närvara vid sammanträde ska suppleant inkallas i dennes ställe.

De nyvalda ombuden till avdelningsmötet tillträder sitt uppdrag vid det kommande årsmötets öppnande.

De nyvalda ombuden till avdelningens årsmöte är också ombud på avdelningsmöte fram till nästkommande årsmöte.

Fackombud är avdelningsombud så länge de innehar sitt uppdrag.

Avdelningens årsmöte ska utöva tillsyn över styrelsens förvaltning, och avgöra ärenden av större betydelse.

Välja kongressombud.

Behandla frågor som särskilt inkommit för behandling av årsmötet.

Avdelningens årsmöte ska hållas senast 15 april.

Extra avdelningsmöte hålls då styrelsen finner det nödvändigt.

Extra avdelningsmöte hålls även då minst 25 procent av ombuden till avdelningsmötet för viss frågas behandling gjort skriftlig framställan.

Extra avdelningsmöte kan behandla endast den eller de frågor som föranlett mötet.

Avdelningsmöte ska protokollföras.

Ärende som avser nominering av kongressombud samt val av ombud i LO-organisation får inte beslutas av avdelningsmöte utan att ärendet angetts i kallelsen eller delgetts medlemmarna på annat sätt.

Kallelsen till avdelningens årsmöte ska uttryckligen uppta val av styrelse och revisorer samt fråga om ansvarsfrihet.

Förslag om viss frågas behandling på avdelningens årsmöte ska ha inkommit till styrelsen senast sex veckor före sammanträdet.

Senast fyra veckor före sammanträdet ska styrelsen översända kallelse och dagordning till ombuden. Övriga handlingar ska ha nått ombuden senast två veckor före sammanträdet.

Dagordningen ska uppta de ärenden som ska behandlas på mötet. Inga ärenden får avgöras utan att de behandlats av avdelningsstyrelsen.

Avdelningens årsmöte ska förrätta val enligt § 15 moment 2.

Avdelningens årsmöte ska behandla:

STADGAR FÖR HANDELS

- styrelsens årsredovisning
- fråga om ansvarsfrihet
- fastställande av antal ledamöter och suppleanter i avdelningsstyrelsen
- val av styrelse och suppleanter
- val av revisorer och suppleanter

Ledamot av avdelningsstyrelsen äger yttrande- och förslagsrätt i alla frågor samt rösträtt i de frågor, som ej avser ansvarsfrihet för det föregående verksamhetsårets förvaltning.

På avdelningens årsmöte och på avdelningsmöte äger medlem i förbundet rätt att närvara och har yttrande- och förslagsrätt om mötet så beslutar.

Beslut tas med enkel majoritet, dvs att majoriteten av de närvarande ombuden med rösträtt bifaller förslaget. Vid lika röstetal gäller den mening som mötesordförande företräder om ordförande har rösträtt. Annars avgörs beslutet genom lottning.

Omröstningen ska vara öppen om inte förslag om sluten omröstning framförs vid mötet. Samtliga här angivna val ska ske på sätt som anges i moment 13.

Styrelse

Moment 4 Styrelsen ska bestå av udda antal ledamöter dock minst sju. Ordförande och vice ordförande väljs för en tid av två år genom särskilt val. Även övriga ledamöter väljs för en tid av två år.

Vid avdelningens årsmöte ska det ena året väljas hälften av ledamöterna och andra året den andra hälften. Ordförande och vice ordförande ska väljas växelvis.

Den av förbundsstyrelsen utsedde förste ombudsmannen ska ingå i styrelsen utan val. De anställda väljer en personalrepresentant och ersättare för denne. Personalrepresentanten ska inte delta i behandlingen av frågor som rör kollektivavtal, stridsåtgärder eller andra frågor där de anställdas fackliga organisation har ett väsentligt intresse som kan strida mot organisationens.

Medlem som är varaktigt anställd av avdelningen eller förbundet, med undantag för förste ombudsmannen och personalrepresentanten, kan inte tillhöra avdelningsstyrelsen.

Pensionärs- och elevmedlemmar kan inte inneha avdelningsuppdrag, ej heller medlem som permanent bytt arbetsplats till en utanför Handels avtalsområden. Medlem som gått i pension kan dock väljas till revisor.

Styrelsen ska snarast efter valet sammanträda för konstituering och upprättande av attest och arbetsordning.

För att avdelningsstyrelsen ska vara beslutsmässig krävs att minst 2/3 av styrelsens ledamöter eller suppleanter är närvarande. För styrelsebesluts giltighet fordras att mer än hälften av styrelsens närvarande ledamöter är ense om beslutet.

På årsmötet ska även utses minst tre styrelsesuppleanter, som vid ordinarie ledamots

förhinder eller avgång inträder i den ordning som årsmötet fastställer.

Om ordförande avgår före mandattidens utgång, ska vice ordföranden tillträda och upprätthålla funktionen som ordförande till dess årsmötet valt ny ordförande.

Styrelsens uppgifter

Styrelsen handlägger avdelningens angelägenheter efter dessa stadgar och med stöd av desamma fattade beslut, samt är gemensamt ansvarig för avdelningens ekonomiska och övriga verksamhet.

Ordförande leder avdelningens stadgeenliga möten. Som mötesordförande på avdelningens årsmöte ska person som ej ingår i styrelsen utses.

Styrelsens sammanträden ska protokollföras.

Avdelningsstyrelsen ska tillse att medlemssadministrationen, ekonomi- och lönehanteringen samt inköp av förbrukningsmaterial samordnas enligt förbundsstyrelsens beslut.

Den eller de som avdelningsstyrelsen utsett att handha kontanta medel och värdehandlingar ska vara garantiförsäkrade.

Arbetsutskott

Moment 5 Styrelsens arbetsutskott består av ordföranden, vice ordföranden samt förste ombudsmannen.

Arbetsutskottet ska besluta i löpande ärenden och behandla frågor av brådskande natur.

För besluts giltighet gäller att två av ledamöterna är ense om beslutet.

Besluten ska protokollföras.

Medelsplacering

Moment 6 Rörande placering av avdelningens tillgångar och förvaring av värdehandlingar gäller § 18 moment 1 och 3.

Placeringsreglemente anmäls årligen på avdelningens årsmöte.

Åtagande

Moment 7 Avdelningsstyrelsen får inte utan att ha behandlat frågan på ett avdelningsmöte fatta bindande beslut om inköp eller avyttring av fast egendom eller upptagande av lån.

Firmateckning

Moment 8 Avdelningsstyrelsen utser de personer som får teckna avdelningens firma. Firmateckning är giltig endast när firman tecknas av två i förening, varav en ska vara ledamot av avdelningsstyrelsen.

Bemyndigande som firmatecknare gäller tills vidare och kan när som helst återkallas av avdelningsstyrelsen.

Firmatecknare har inte rätt att utan särskilt bemyndigande av avdelningsstyrelsen för avdelningens räkning inköpa eller avyttra fast egendom. Inte heller får firmatecknare utan särskilt bemyndigande belasta avdelningens fasta egendom med

uttagande av inteckning för gäld eller företa i moment 6 omnämnda medelsplacering eller för avdelningens räkning uppta eller bevilja lån.

Räkenskaper

Moment 9 Avdelningens redovisning ska ske i överensstämmelse med god redovisningssed.

Avdelningens räkenskaper avslutas per kalenderår.

Efter varje kvartalsskifte ska styrelsen och revisorerna föreläggas en rapport avseende det förflutna kvartalet.

Rapporten ska uppta balans- och resultaträkning och ska snarast efter behandling av styrelsen och revisorerna delges förbundskontoret.

Avdelningsstyrelsen ansvarar för att årsbokslut upprättas enligt gällande lag och god redovisningssed.

Årsbokslutet ska vara revisorerna tillhanda senast den 10 mars.

Arkivering

Moment 10 Allt räkenskapsmaterial ska bevaras i enlighet med bokföringslagen.

Detta gäller också avtal och andra handlingar av särskild betydelse för att belysa avdelningens ekonomiska förhållanden och verksamhet i övrigt.

Samtliga handlingar som bedöms vara av intresse för framtida forskning arkiveras på sätt som avdelningsstyrelsen fastställer.

Verksamhetsberättelse

Moment 11 Styrelsen ska till årsmötet avlämna en av samtliga ledamöter underskriven berättelse över avdelningens verksamhet under föregående år. Denna ska uppta resultat- och balansräkning.

Berättelse över avdelningens verksamhet under det gångna året ska tillställas förbundsstyrelsen före den 30 april.

Verksamhetsberättelsen ska innehålla av förbundsstyrelsen fastställda uppgifter och översändas till ombuden senast två veckor före årsmötet.

Revision

Moment 12 Vid avdelningens årsmöte ska tre revisorer jämte suppleanter för dem väljas. Suppleanterna inträder vid förhinder för ordinarie revisor i den ordning de är valda av årsmötet.

Revisorerna ska för varje räkenskapsår verkställa revision av räkenskaper, årsbokslut och granska styrelsens förvaltning samt avge en revisionsberättelse till avdelningens årsmöte med till- eller avstyrkande av ansvarsfrihet.

Vid revision ska granskas:

- att fattade beslut inte strider mot dessa stadgar eller mot kongressens, för-

bundsrådets, förbundsstyrelsens eller avdelningsmötets beslut,

- att avdelningens utgifter överensstämmer med beslutad verksamhet och även i övrigt är förenliga med förbundets och avdelningens regelverk, samt
- att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Revisionen ska vara så ingående och omfattande som god sed kräver.

Vad avser avdelningens revision av de centralt samordnade funktionerna, enligt moment 4, ska en av förbundet utsedd auktoriserad revisor avge ett särskilt granskningsintyg till avdelningsrevisorerna.

I granskningsintyget ska anges:

- om avdelningens årsbokslut är upprättat i enlighet med god redovisningssed och
- om resultaträkningen och balansräkningen kan fastställas.

Revisorerna har rätt att utföra oanmälda granskningar och inventeringar.

Varje revisor har rätt att ta del av räkenskaphandlingar, protokoll, korrespondens och övrigt material som revisorn behöver för genomförandet av revisionsuppdraget.

Årsrevisionen ska vara verkställd och berättelse däröver ingiven till avdelningsstyrelsen senast den 25 mars.

Revisor som, när hen fullgör sitt uppdrag, vid fullgörande av sitt uppdrag uppsåtligt eller av oaktsamhet skadar förbundet är ansvarig för uppkommen skada.

Revisor eller tillkallad suppleant, som utan giltigt förhinder är frånvarande vid mer än ett revisionstillfälle, ska anses skild från uppdraget.

Om avdelningsstyrelsen på grund av framställda anmärkningar, påpekanden eller förslag kallar revisorerna till sammanträde, ska dessa närvara vid sammanträdet under behandlingen av det ifrågavarande ärendet. Förbundsstyrelsen eller den förbundsstyrelsen utser har rätt att utföra revision hos avdelningen.

Val och valberedning

Moment 13 Beträffande val av ombud till avdelningens årsmöte samt ledamöter i, avdelningsstyrelsen, arbetsutskottet och fackklubben hänvisas till respektive moment.

Årsmötet väljer valberedning och fastställer nomineringstid. Inför val av kongressombud kan särskild valberedning väljas av årsmötet samma år som valen ska ske, detta för att undvika att personer som ska bereda valen själva vill kandidera till kongressombud.

Valberedningen har till uppgift att redovisa nomineringar från klubbar och medlemmar samt framlägga förslag på ledamöter till styrelse och andra förtroendeuppdrag inom avdelningen.

För att vara vald till uppdrag i avdelningen krävs att man har erhållit minst hälften av antalet avlämnade godkända röster. I de fall, då detta röstetal ej uppnåtts, förrättas omval mellan dem, som erhållit högsta röstetalet. Detta sker genom att den med lägst antal röster plockas bort från omvalet till dess att det antal personer som ska väljas alla är valda med hälften av avgivna godkända röster.

Vid lika röstetal avgörs valet genom lottning.

Alla val sker genom sluten omröstning, där inte mötet enhälligt beslutar att omröstning ska vara öppen.

De som ställs under proposition vid val av ordförande eller vice ordförande och inte blir vald, ska automatiskt uppsättas som kandidater till valet av övriga styrelseledamöter.

Medlem som ställs under proposition vid val av styrelseledamöter, men inte blir vald, ska automatiskt uppsättas som kandidat vid suppleantvalet.

Ersättningar

Moment 14 Avdelningens årsmöte fastställer arvoden till styrelsens ledamöter och revisorer i enlighet med av förbundsstyrelsens beslutad policy. Detta ska fastställas före valet.

Expedition

Moment 15 Avdelningen anskaffar lämplig expeditionslokal och betalar kostnaderna för densamma. Avdelningen anställer och avlönar erforderlig arbetskraft.

Avdelningens upplösning

Moment 16 Avdelning kan inte utan förbundsstyrelsens medgivande besluta om upplösning eller på annat sätt nedlägga sin verksamhet.

Om avdelning trots anmodan därom inte fullgör sina skyldigheter gentemot förbundet eller vägrar att rätta sig efter dessa stadgar eller stadgeenligt fattade beslut, kan förbundsstyrelsen besluta om dess upplösning samt om uteslutning ur förbundet av medlemmar som ej följer fattade beslut.

Om avdelning upplöses, tillfaller dess behållna tillgångar förbundet.

§ 23 ARBETSPLATS-ORGANISATION

Fackklubbar och fackombud

Moment 1 Avdelningen indelas i fackklubbar som årligen fastställs på avdelningens årsmöte.

Av klubbindelningen ska framgå respektive klubbs antal ombud på avdelningens årsmöte inklusive ersättare.

Alla medlemmar i avdelningen, undantaget pensionärs- och elevmedlemmar, ska tillhöra en fackklubb.

Fackklubbar kan vara av tre slag; firmaklubb, branschklubb eller allmän klubb.

Firmaklubb är den klubbtyp som i första hand ska försöka bildas.

Firmaklubb kan omfatta en eller flera arbetsplatser inom ett företag och kan omfatta alla medlemskategorier. Flera klubbar kan bildas inom samma företag om detta bedöms lämpligt. Firmaklubb utgör lokal facklig organisation.

Branschklubb bildas vid de företag inom en bransch eller inom ett avtalsområde som inte har möjlighet att bilda firmaklubb.

Rikstäckande eller regionala branschklubbar för frisörer kan bildas på initiativ av avdelningens branschklubb för frisörer och efter beslut i förbundsstyrelsen. Medlem i rikstäckande och regionala branschklubbar för frisörer kvarstår också alltid som medlem i branschklubb i den egna avdelning, utifrån vilken representation på exempelvis avdelningsmöte utgår ifrån.

Allmän klubb bildas där ovannämnda klubbar inte kan bildas.

I de fall klubbstyrelse i allmän klubb saknas ska avdelningsstyrelsen se till att hålla ett årsmöte där medlemmarna ges möjlighet att välja klubbstyrelse och sina ombud till avdelningens årsmöte.

Fackklubbarna utgör underlag för val av ombud till avdelningens årsmöte.

Riks- eller regionklubb kan bildas på medlemmarnas initiativ inom företag som har arbetsställen inom flera förbundsavdelningar. Sådan klubb utgör lokal facklig

organisation och jämställs med firmaklubb. Klubben ska godkännas av förbundsstyrelsen och följa av förbundsstyrelsen beslutad policy.

Fackombud väljs av medlemmarna på de arbetsplatser där firmaklubb saknas. Fackombud väljs på en tid av tre år. Fackombudet är underställt avdelningen och har delegerats begränsad förhandlingsrätt. Förhandlingsrätten ska följa de regler som beslutats av förbundsstyrelsen.

Fackklubbars och fackombuds uppgifter

Moment 2 Fackklubbars och fackombudens uppgift är:

- att värva medlemmar på den egna arbetsplatsen och verka för att alla anställda inom verksamhetsområdet tillhör förbundet,
- att arbeta för ökad facklig medvetenhet bland medlemmarna genom studie- och informationsarbete,
- att bevaka att gällande avtal och lagar efterlevs,
- att arbeta för bättre anställningsförhållanden och arbetsvillkor samt
- att svara för kontakten mellan avdelningsstyrelsen och medlemmarna.

Styrelse

Moment 3 Varje fackklubb väljer på årsmöte en styrelse som består av udda antal ledamöter. Styrelsen ska bestå av ordförande och minst två ytterligare ledamöter. Ordförande väljs separat för en tid av två år. Vid fackklubbens årsmöte väljs det ena året hälften av ledamöterna och andra året den andra hälften.

Medlemsmöte

Moment 4 Fackklubbarna ska hålla minst två medlemsmöten per kalenderår inklusive årsmöte.

Årsmöte ska hållas senast den dag som fastställs av avdelningsstyrelsen.

Medlemsmöte hålls dessutom då fackklubbsstyrelsen anser det nödvändigt eller då minst 25 procent av klubbens medlemmar skriftligen begärt att viss fråga ska behandlas.

Beslut på fackklubbens möten fattas med enkel majoritet, dvs minst hälften av de närvarande medlemmarna är för beslutet. Vid lika röstetal gäller den mening som mötesordföranden företräder om ordföranden är klubbmedlem annars avgörs beslutet genom lottning. Mötet ska protokollföras.

Val

Moment 5 Årsmötet ska innan val av styrelse genomförs fastställa antalet ledamöter och suppleanter i klubbstyrelsen. För att vara vald till uppdrag i fackklubb krävs att

man har erhållit minst hälften av antalet avlämnade godkända röster.

I de fall, då detta röstetal ej uppnåtts, förrättas omval mellan dem, som erhållit högsta röstetalet. Vid lika röstetal avgörs valet genom lottning. Detta sker genom att den med lägst antal röster plockas bort från omvalet till dess att det antal personer som ska väljas alla är valda med hälften av avgivna godkända röster.

Alla val sker genom sluten omröstning, där inte mötet enhälligt beslutar att omröstning ska vara öppen. De som ställs under proposition vid val av ordförande eller vice ordförande och inte blir vald, ska automatiskt uppsättas som kandidater till valet av övriga styrelseledamöter.

Medlem som ställs under proposition vid val av styrelseledamöter, men inte blir vald, ska automatiskt uppsättas som kandidat vid suppleantvalet.

Vid lika röstetal avgörs valet genom lottning.

Handelsombud

Moment 6 På arbetsplatser som saknar fackklubb och fackombud kan avdelningen utse Handelsombud. Handelsombudets uppgift är att fungera som informationskanal mellan arbetsplatsens medlemmar och avdelningen.

Försäkringsinformatör

Moment 7 Fackklubben utser försäkringsinformatör. På arbetsplatser där det saknas fackklubb kan avdelningen utse försäkringsinformatör.

Försäkringsinformatörens uppgift är att informera om medlems- och avtalsförsäkringar.

Valberedning

Moment 8 Fackklubben kan på sitt årsmöte välja en valberedning. Ledamöter i valberedningen rapporteras in till avdelningen för registrering då ledamot i valberedningen är att anse som ett förtroendeuppdrag för klubben. Mandattiden för ledamöter i valberedningen är ett år.

§ 24 CENTRALA FACKLIGA GRUPPER

Inom företag som bedriver verksamhet inom mer än en avdelnings verksamhetsområde, inom koncern, eller då koncernlika förhållanden föreligger, kan gemensamt organ inrättas. Gemensamt organ inrättas om berörda medlemmar beslutar det och förbundsstyrelsen godkänner detta.

Förbundsstyrelsen fastställer riktlinjer för dessa grupper verksamhet och arbete.

§ 25 ÖVERKLAGANDE AV BESLUT OCH SKILJEFÖRFARANDE

Överklagande av förbundsstyrelsebeslut till förbundsrådet

Moment 1 Den som önskar överklaga beslut som fattats av förbundsstyrelsen gällande inträdesvägran enligt § 4, utträdesvägran enligt § 8 eller uteslutning och påföljd enligt § 9 kan göra detta skriftligt till förbundsrådet.

Överklagande ska inom två månader efter beslutets delgivning, skriftligen inges till förbundsstyrelsen. Förbundsrådet beslutar i ärendet vid kommande sammanträde. Vad som ovan sagts gäller även inbördes tvister mellan förbundet och avdelning, styrelse eller ledamot därav, samt när medlem anser sig ha lidit skada genom försumlighet eller brister i handläggningen av visst ärende som berör denne och förbundsstyrelsen avvisat framförda krav.

Delgivning

Moment 2 Förbundsrådets beslut ska genom protokollsutdrag delges medlemmen under senast kända adress.

Skiljeförfarande

Moment 3 Vid inbördes tvister mellan förbundet, förbundets underorganisationer, styrelse eller förtroendevald, där den beslutet gäller inte är nöjd med förbundsrådets beslut, har denne rätt att hänskjuta frågan

till avgörande av skiljemän i den ordning lagen om skiljeförfarande stadgar med följande avvikelser.

Vid frågan om suspension från uppdrag inom förbundet tar förbundsrådet det slutgiltiga beslutet i enlighet med § 9 moment 6.

Landsorganisationens styrelse utser för kongressperioden tre personer och tre ersättare för dessa att vara skiljemän för medlemsförbunden i sådana tvister som avses i första stycket. När skiljeförfarande påkallas utser förbundet en av dessa att vara skiljeman för förbundet.

Kan inte de av parterna utsedda skiljemännen enas om den tredje ledamoten utses denne av kansliansvarig ordförande i Arbetsdomstolen.

I tvist där förbundet och en enskild person är parter svarar förbundet oavsett utgången i tvisten för ersättningen till skiljemännen.

§ 26 BESLUT OM FÖRBUNDETS UPPLÖSNING

Upplösning

Moment 1 Förbundet kan inte upplösas med mindre än att förslag därom i allmän omröstning biträts av fem sjättedelar av förbundets samtliga medlemmar.

Om förbundet upplöses, tillfaller behållna tillgångar LO.

Sammanslagning

Moment 2 Beslut om uppgående i eller sammanslagning med annat till LO anslutet förbund kan fattas av ordinarie kongress.

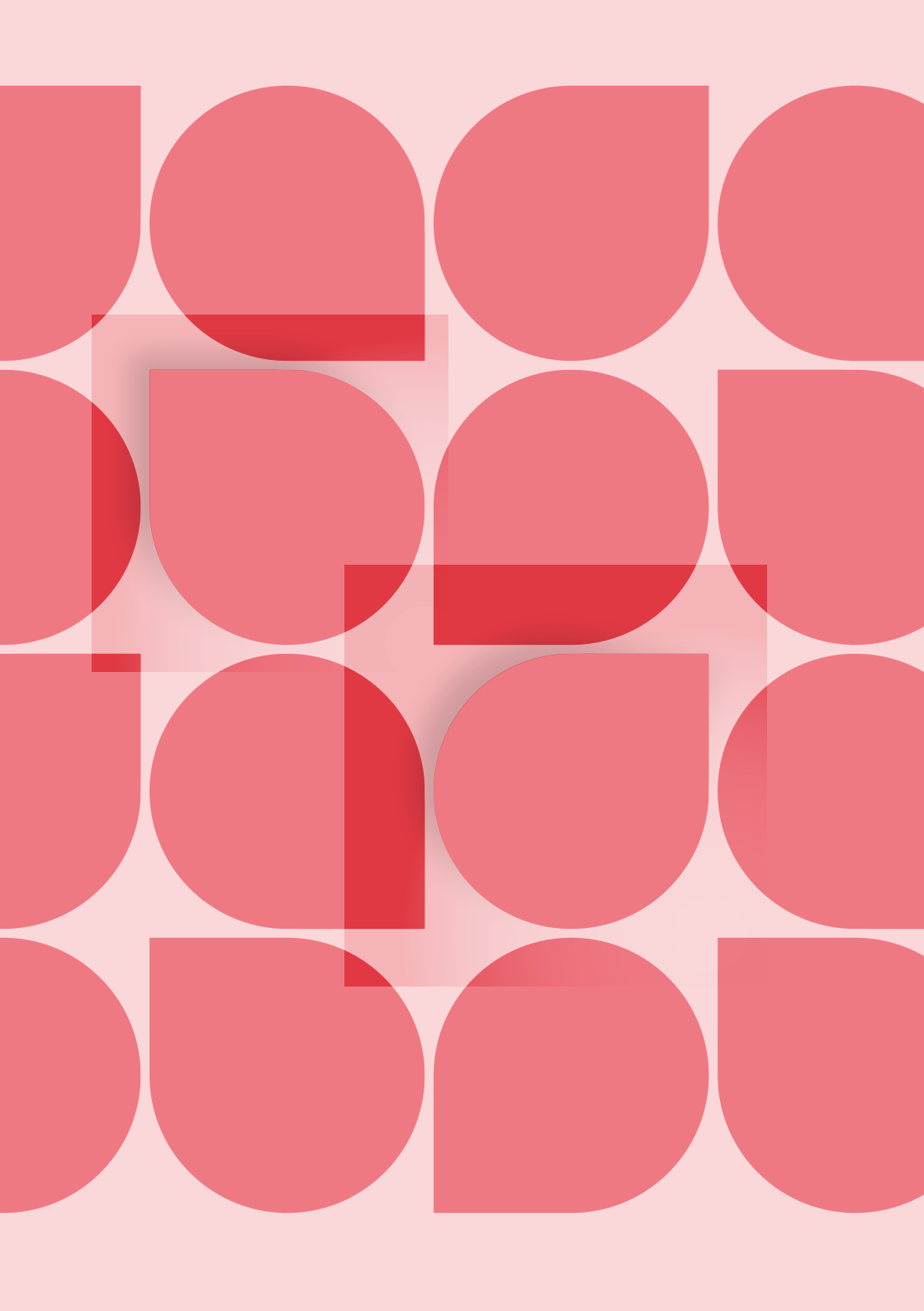
Föranleder särskilda skäl detta kan extra kongress besluta om upplösning genom sammanslagning.

Förslag om sammanslagning väcks av förbundsstyrelsen eller genom motion.

Upplösning genom sammanslagning får endast ske om övertagande förbund övertar såväl skulder som tillgångar från det sammangående förbundet.

§ 27 ÄNDRING AV STADGAR

Ändring av dessa stadgar kan endast ske genom beslut som med anledning av förslag av förbundsstyrelsen eller motion fattats på ordinarie kongress.

Du når
Handels Direkt på
0771-666 444

Hos Handels Direkt får du personlig rådgivning i frågor som rör ditt medlemskap, jobbet och arbetslivet. Det kan vara allt från anställningsvillkor, löner, arbetsmiljö, rättigheter och medlemsförmåner till frågor om din medlemsavgift.

Du når Handels Direkt alla vardagar på 0771-666 444, oavsett var du bor.

Bli medlem på
handels.se/bli-medlem

Handelsanställdas förbund

Handels Direkt 0771-666 444